

Važnost čuvanja džemata muslimana

Hatib: Dr. Suud ibn Ibrahim eš-Šurejm

27. ševval 1438. po Hidžri / 21. juli 2017.

Hvala Allahu pored Kojeg drugog boga nema, Jedinstvenom u uzvišenosti i savršenoj ljepoti, Suverenom u upravljanju i određivanju stvari, Uzvišenom u veličini i znanju, Koji je Svome robu objavio Kur'an da bi svjetovima bio opomena. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji druga nema, Koji je stvorio stvorenja, propisao sudbine, Sveznajućeg. Svjedočim da je Muhammed Allahov rob i poslanik, prijatelj i odabranik, On ga je poslao dvjema skupinama, ljudima i džinima, kao donosioca radosne vijesti i kao poslanika koji opominje, da po Njegovom naređenju poziva k Allahu i kao svjetiljku koja sija. Neka je na njega Božiji blagoslov, milost i spas, i na njegovu časnu porodicu, supruge i ashabe.

Oporuka koja je data na poklon meni i vama je oporuka bogobožnosti (et-takva), i oporuka svijesti o Božijem sveznanju i obaviještenosti (el-murakaba), u tajnosti i javnosti, zadovoljstvu i srdžbi, u onome što volimo i preziremo, jer je bogobožnost najbolja poputnina vjernika, njome se postiže Božija zaštita (el-vilajet) i odagnava strah i tuga. Uzvišeni kaže: "I neka se ničega ne boje i ni za čim neka ne tuguju Allahovi štićenici, oni koji budu vjerovali i koji se budu Allaha bojali." (Junus, 62, 63)

Svi razumni ljudi složni su da je zajedništvo, zajednica dobro i pravi put, a da je razjedinjenost zlo i zabluda, i da su dvojica bolja od jednog, trojica od dvojice, četverica od trojice itd., i da narod, koji se bude držao zajedno nikada neće biti uništen, a narod koji se podijeli nikada neće postići uspjeh i pobjedu, i nikada se neće slomiti koplje koje se nalazi u grupi s drugim kopljima, a nikada nije ostalo čitavo koplje koje je odvojeno od ostalih kopalja, i da je šejtan s jednim i dvojicom, a nije s trojicom i više.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Jedan konjanik je šejtan, dvojica su dva šejtana, a trojica su putnička povorka.” (Ebu Davud i drugi)

U drugom hadisu, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Ko želi mjesto u najboljem, središnjem dijelu Dženneta, neka se drži džemata, zajednice, jer šejtan je sa jednim, a od dvojice je udaljeniji.” (Tirmizi)

Naš čisti vjerezakon, šerijat, uzdigao je interes zajednice do najvećeg stepena, pa je propisao, preventivno, sve što ga unapređuje, a zabranio je, preventivno, sve što ga narušava, a u nekim situacijama dao je prednost nižerangiranom pravu zajednice nad višerangiranim pravom pojedinca. Kada bi svaki pojedinac stavio vlastiti interes ispred interesa zajednice, ummet se nikada ne bi ujedinio, niti bi se ikada uspostavio džemat, a proširile bi se podjele, pohlepa kojoj se pokorava i zadivljenost svakog pojedinca vlastitim mišljenjem i svako bi tvrdio da je istina kod njega. Zbog svega navedenog, islam je najstrožije tretirao pojave koje mogu ugroziti muslimansku zajednicu, džemat, i unijeti razdor i podjele u nju i dozvoljeno razilaženje pretvoriti u neprijateljstvo i mržnju. U tom smislu su riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Ko vam dođe, a vi ste ujedinjeni oko jednog čovjeka, i želi unijeti razdor među vas, ubijte ga.” (Muslim)

Pogledajte kako je, u ovom hadisu, data prednost općem – višem interesu nad pojedinačnim – nižim interesom, i da je, u tu svrhu, dozvoljeno oduzeti život kako bi se zaštitio interes zajednice i njena kompaktnost. Islamski pravници obavezali su onoga ko vidi mlađak kojim se dokazuje i potvrđuje nastupanje ramazana ili mlađak kojim se dokazuje i potvrđuje završetak ramazana i nastupanje Bajrama, i njegovo svjedočenje ne bude prihvaćeno, da posti i prekida post sa ostalim svijetom, a ne na osnovu vlastitog viđenja, pozivajući se na riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Post je kada poste ljudi, iftar je kada iftare ljudi i Bajram je kada bajramuju ljudi.” Hadis je zabilježio Tirmizi i protumačio ga je na sljedeći način: “Značenje hadisa je da su početak i završetak posta vezani za zajednicu i većinu ljudi.”

O vjernici, nikada se čovjek nije odvojio od zajednice a da njegov vodič nije bila (samo)obmana, a zadovoljstvo sobom njegov pokretač, i da nije postao lahak plijen za svakog “lovca u mutnom”, i otkrivena posuda za svakog nasrtljivca, i nikada se čovjek nije vezao za džemat – zajednicu a da nije postao dio “velikog tijela”, u kojem ako oboli jedan njegov organ, i ostali organi osjećaju vrućicu i nesanicu.

Poštovani vjernici! I pored mnoštva tradicionalnih i racionalnih dokaza, koji ukazuju na važnost džemata i opasnost njegovog narušavanja, postoje ljudi koji uživaju u suprotstavljanju zajednici i izdvajanju iz njene povorke, i koji osjećaju spokoj samo onda kada se javno usprotive većini. Gotovo da ne postoji stvar u kojoj podržavaju stav većine, zajednice. Njihova najveća ambicija je da idu pravcem koji je suprotan pravcu većine, i da se u njih upire prstom makar to bilo na štetu njihove zajednice. Ako bi zajednica išla desno, oni bi išli lijevo. Posebno zadovoljstvo čini im riječ “ne” nasuprot džematskog “da” i riječ “da” nasuprot džematskog “ne”. Njihov cilj nije istina, pravda i objektivnost, nego izazivanje konfuzije i razdora u zajednici, zapravo njihov je cilj da budu “glavna tema” ljudskih razgovora, da budu u fokusu ljudske pažnje i da zaposle ljude svojim drugačijim, suprotnim mišljenjima, makar ona bila potaknuta zabranjenim i pokuđenim motivima, kao što je ljubav prema samoisticanju, ekskluzivizmu i otuđivanju od zajednice.

To je, tako mi Allaha, svojstvo konfuznih, prkosnih i oholih ljudi, paničara i huškača, koji ne osjećaju i ne brinu brigu zajednice, koliko god nalazili opravdanja za svoju otuđenost i koliko god (u)mislili da su u pravu. Pametan i oštrouman čovjek podržava zajednicu u onome što je ispravno, a savjetuje ih, strpljiv je i traži im opravdanja kada pogriješe. Nikada ne skreće s puta, i ne odvaja se od zajednice, jer greška koju napravi zajednica nije i ne može biti opravdanje za njeno potpuno napuštanje.

Načelna podrška zajednici i izbjegavanje konfliktnih situacija jedan je od glavnih uzroka očuvanja harmonije, izgradnje ljubavi, popravljanja stanja, premošćavanja jaza i predstavlja zaštitni i odbrambeni mehanizam pred svim nasrtljivcima i rušiteljima. U suprotnom, neizbježni su mržnja i neprijateljstvo, otuđenje i zastranjenje.

Koliko je onih koji su napustili džemat – zajednicu pa ih je “pokopala” njihova samoobmana i oslanjanje na vlastite sposobnosti, prevarilo njihovo mišljenje i odvelo ih u potpuno suprotnom pravcu od onog koji su svojim postupkom ili mišljenjem željeli.

Otuđivanje i odvajanje od džemata izvor je svakog zla. Vuk, od cijelog stada, napada samo odbjegli, udaljenu ovcu.

Najbolji ispit “privrženosti džematu”, kojim se razdvajaju njegovi iskreni sljedbenici od lažnih sljedbenika, i pravi od lažnih dušebrižnika, jesu iskušenja i nedaće, i upravo tada oni koji su se “zaklinjali” u džemat pokažu svoje pravo lice i suprotno od onoga za što su se zdušno zalagali, do izražaja dođu sve njihove duhovne slabosti, sebičnost, kukavičluk i izdaja, i “izvuku” se iz džemata kao što se dlaka “izvuče” iz tijesta.

Takvi ljudi su najveća opasnost za džemat – zajednicu, jer su tijelom tu, a srcem negdje drugo, oni povećavaju broj, a umanjuju kvalitet. Čuvajte se takvih ljudi, jer je na liniji koju oni drže džemat najugroženiji, oni su najslabija karika koja će kad-tad pući. Otrov u tijelu opasniji je od otrova izvan njega. Njihov primjer je kao primjer vuka u blizini pašnjaka, koji vrebava svoju priliku u trenucima nepažnje pastira, njegovu opasnost znaju samo pronicljivi. Lijepo je rekao pjesnik:

Kada sam vidio da su pastiri nemarni prema svojim stadima i čuo glas pužanja,

zovnuo sam ih: “Ne spavajte, vidio sam, u blizini pašnjaka, vuka.”

Ako se privrženost džematu, u načelu, može uzeti kao dokaz ispravnog vjerskog stava i postupanja, po sličnom principu, doduše u nešto užim okvirima, može se tretirati odvajanje iz zajednice u slučaju unutrašnjih podjela i raskola. Mada su takvi slučajevi rijetki, ne treba ih isključiti i ukoliko se dese, na njih se primjenjuju posebni šerijatski propisi koji su u funkciji zaštite vjere i dunjaluka. U dva *Sabiba*, i drugim hadiskim zbirkama, od Ebu Idrisa el-Havlanija bilježi se da je čuo Huzejfu ibn Jemana, radijallahu anhu, da je rekao: “Ljudi su pitali Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o dobru, a ja sam ga pitao o zlu bojeći se da ga ne doživim, pa sam

upitao: ‘O Božiji Poslaniče, doista smo bili u neznanju i zlu, pa nam je Allah poslao ovo dobro, hoće li poslije ovog dobra biti zla?’, a on je odgovorio: ‘Da!’, pa sam nastavio pitati: ‘Hoće li poslije tog zla biti dobra?’, a on je rekao: “Da, ali će u njemu biti pomućenosti’, odgovorio je on. ‘A o kakvoj se pomućenosti radi?’, upitao sam, a on je odgovorio: ‘Doći će ljudi koji će slijediti uputu mimo moje upute, pa ćeš neke njihove postupke odobravati, a druge osuđivati.’ ‘A da li će poslije tog dobra biti zla?’, upitao sam. ‘Da’, reče on, ‘pozivači ka vratima Džehennema. Ko im se odazove, oni će ga i baciti u njega!’ ‘Allahov Poslaniče, opiši nam ih!’, rekao sam. ‘Oni potječu od nas i govore našim jezikom’, reče on. Tada sam rekao: ‘O Božiji Poslaniče, šta mi je činiti ako me to zatekne?’, a on je odgovorio: ‘Drži se zajednice vjernika i njihovog imama!’ ‘A šta ako ne bude zajednice niti imama?’, upitao sam, a on je odgovorio: ‘Kloni se svih tih skupina, pa makar ti ostalo samo da zagrižeš za panj drveta dok te takvog smrt ne zatekne.’”

Ovaj hadis može se odnositi na bilo koje vrijeme, počevši od vremena ashaba, radijallahu anhum, i fitne – smutnje i pobune protiv Osmana, radijallahu anhu, pa do “ahiriz-zemana”. Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, oporuka ima jednaku snagu za svako vrijeme i mjesto.

Što se tiče značenja Poslanikovih riječi “kloni se svih tih skupina”, u vezi s tim Ibn Hadžer je prenio riječi Taberija: “Kada ljudi ne budu imali imama – vođu, i podijele se u skupine, frakcije, neće slijediti nijednu od tih skupina, i ako je moguće, klonit će ih se, kako ne bi upali u zlo, ali ako nađu skupinu koja je na istini, obavezni su priključiti joj se, i tako povećati njen broj i pomoći je na istini, jer je u spomenutoj situaciji za ovog čovjeka i mjesto u kojem se nalazi jedini muslimanski džemat.”

O vjernici, kao što je islam najstrožije naredio pridržavanje džemata – zajednice, i upozorio svakog pojedinca na opasnost njegovog rušenja i udaljavanja od njega, isto tako je naredio zajednici da bude svjesna veličine svoje odgovornosti, da se pridržava šerijatskih propisa u onome što daje i uzima, da jednako tretira svakog svog člana, da izvršava svoje obaveze i od Allaha traži ono što joj pripada. U slučaju da dovoljan

broj članova zajednice ne izvrši svoje obaveze prema muslimanima, i ne bude učestvovao u njihovim brigama i zalagao se za njihove interese, i ne budu li se držali zajedno protiv neprijatelja, grijeh pada na cijelu zajednicu, po principu “interes za interes, dug za dug”.

Nakon što znate ove propise, ne ostaje vam ništa drugo nego da ih izvršavate. Držite se džemata, spajajte se, a nemojte se dijeliti, zblizavajte se, a nemojte se udaljavati, i budite, Allahovi robovi, prava braća. Čuvajte se svega što je suprotno tome, jer je to propast. Istinu je rekao Uzvišeni Allah: “Onoga ko se suprotstavi Poslaniku, a poznat mu je Pravi put, i koji pođe putem koji nije put vjernikā, pustit ćemo da čini šta hoće, i bacit ćemo ga u Džehennem – a užasno je on boravište!” (En-Nisa, 115)

Bojte se Allaha, o skupino muslimana, i znajte da u sklopu ove teme – obaveze čuvanja džemata muslimana i neodvajanja od njega – treba ukazati na jednu pojavu, a to je potreba nekih ljudi za razlikovanjem od svojih učitelja i šejhova u naučnim i intelektualnim pitanjima, forsiranjem tih pitanja putem štampe, internetskih foruma i društvenih mreža, i preferiranjem iznimnih mišljenja ili mišljenja koja se suprotstavljaju većinskom stavu islamskih učenjaka.

Osoba koja slijedi neobična mišljenja nema Božiju podršku i nije Božiji odabranik, nego naprotiv veliko zlo, kao što su to pojasnili učenjaci iz prvih generacija muslimana.

Rekao je Muhammed ibn Hazm: “Čuvaj se razilaženja sa svojim sagovornicima, i konfrontacije sa svojim savremenima u onome što ti ne može naštetiti ni u vjeri ni u dunjalučkim stvarima, makar bilo i malo, jer ćeš razilaženjem na sebe navući uznemiravanje, odbojnost i neprijateljstvo, a možda i veliku štetu, a da, pri tome, nećeš ostvariti nikakvu korist.”

Hattabi je prenio riječi nekih učenjaka koji su upozorili na ovu pojavu: “Postoje ljudi koji su opsjednuti razilaženjem, i koji smatraju da je najvrednije djelo biti sam, ne slagati se ni s kim, ne prihvatiti ničiji autoritet, i ne voljeti nikoga posebno. Takvi ljudi

nikada neće spoznati istinu, niti će je ikada pomoći, za njih to nije vjera i ubjeđenje. Oni se čvrsto drže svog mišljenja i kada kažnjavaju, kažnjavaju isključivo radi sebe.”

Jednog dana Rebia ibn Abdurrahman, učitelj imama Malika, je zaplakao, pa ga je neki čovjek upitao: “Šta te je rasplakalo?”, a on je rekao: “O vjeri se pitaju ljudi koji nemaju znanja, u islamu se desila velika stvar.” Također je rekao: “Neki ljudi koji daju fetve preči su da budu u zatvoru od kradljivaca.”

Komentarišući ove Rebijine riječi, Ibn Kajjim kaže: “Neki učenjaci su kazali: ‘Šta bi rekao Rebia da je doživio naše vrijeme i da je vidio s kojom se odvažnošću neznalice odnose prema fetvi, kako se ‘utrkuju’ u fetvi i naprežu preko svojih mogućnosti, njihovo su neznanje i odvažnost veliki, uz malo iskustva, loše ponašanje i zlobu koju kriju u svojim prsima. Oni su među učenjacima poput kakvih stranaca i čudaka koji nemaju osnovno znanje o Kur’anu i sunnetu i predajama od selefa.”

Ako su ovo riječi Rebiye u drugom hidžretskom vijeku, i riječi Ibn Kajjima u osmom vijeku, šta bi trebalo reći danas? Jaz je velik i razlika je ogromna, neka nam Allah bude na pomoći, Njemu se žalimo, i na Njega oslanjamo, nema snage ni moći osim kod Allaha.

Donosite salavate na najbolje stvorenje i najčišćeg čovjeka Muhammeda ibn Abdullaha, onoga kome su dati Havd i šefat, to vam je naredba od vašeg Gospodara, Koji je objavio: “Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!” (El-Ahzab, 56)

Allah podario meni i vama blagoslov u Kur’anu i sunnetu, i okoristio mene i vas njihovim ajetima, opomenom i mudročću. Ako je moj govor ispravan, od Allaha je, a ako je pogrešan, od mene je i od šejtana.

Tražim oprost za sebe i vas i sve muslimane i muslimanke od svakog grijeha i pogreške, tražite i vi i pokajte se, moj Gospodar prašta i milostiv je.

